

III

UPITNIK ZA CIKLUS OSNOVNE ŠKOLE

Tvoje ime i prezime _____

Datum rođenja _____

Razred/odjeljenje _____

Draga učenice, dragi učenice,

Pred tobom je važna i uzbudljiva odluka: odlučićeš uskoro koju srednju školu upisuješ! Sigurno već imaš neke ideje o tome, kao i tvoja porodica, tvoji prijatelji, nastavnici.

TVOJA ODLUKA biće lakša i tačnija ako te do nje budu vodila razmišljanja o sljedećim pitanjima:

- Što ja volim, što sve mogu da radim? Ili što bih tek volio/voljela da radim?
- Koje osobine posjeduju ljudi koji to uspješno rade? Možda ih posjedujem i ja, a ako ne sada – učicu ih, razvijaću ih, sticati nove!
- Što bih ja sve mogla/mogao da naučim pripremajući se za te poslove?

Popunjavaš tri kolone:

1. U prvoj koloni ocijenjuješ ocjenama **od 1 do 5** navedene aktivnosti (pod brojevima 1 – 10). Ocjena 1 znači da ti ta aktivnost ne pričinjava zadovoljstvo, a ocjena 5 da ti čini veliko zadovoljstvo. Kad ocijeniš stepen slaganja na svim tvrdnjama, saberi bodove i upiši zbir na liniju ispod.

2. U drugoj koloni su navedene specifične osobine koje su važne za uspješno obavljanje aktivnosti/poslova i koje traže i veoma cijene uspješni poslodavci. Procjenjuješ te osobine kod sebe samog/same, ocjenama od 1 do 3. Ocjenu 3 daj sebi za onu tvoju osobinu koja je baš razvijena i vidljiva, ocjenu 2 ako je razvijena u malo manjem stepenu, a ocjenu 1 za osobinu koju želiš i dalje da razvijaš. Saberi sve brojeve iz ove kolone i upiši zbir na liniju ispod ove kolone.

3. U trećoj koloni su navedena neka važna znanja i vještine koje možeš da stekneš baveći se datim poslom. Ako smatraš da su ti to znanje i vještina veoma važni – ocijeni sa 3, važni – sa 2, a manje važni sa 1. Saberi bodove i upiši zbir na liniju ispod ove kolone.

Na kraju upitnika te čekaju rezultati – saznaćeš prema kojim **oblastima zanimanjima** imaš najviše interesovanja i sklonosti, u **OVOM MOMENTU**.

Napomena: Ne moraš da ideš redom, kroz sve oblasti zanimanja, nego možeš odmah da procjenjuješ onu koja te posebno interesuje. Evo njihovog popisa i stranica na kojima se nalaze:

1. Briga o ljudima.....	3
2. Pružanje usluga	4
3. Rad s biljkama	5
4. Rad s životinjama	6
5. Elektrotehnika	7
6. Mašinstvo	8
7. Građevina i arhitektura	9
8. Saobraćaj i telekomunikacije.....	10
9. Trgovina, ugostiteljstvo i turizam	11
10. Ekonomija	12
11. Kultura i umjetnost	13
12. Mediji	14
13. Hemija, farmacija, tehnologija	15

1. BRIGA O LJUDIMA

1. Interesuju me sljedeće aktivnosti:						Moje osobine su:				Volio/voljela bih da saznam više o...			
1. njegovanje bolesnika, briga o njihovoj terapiji i higijeni	1	2	3	4	5	odječajnost	1	2	3	zdravlju ljudi	1	2	3
2. usluživanje ljudi, pomaganje, zaštita njihovih prava	1	2	3	4	5	spremnost za saradnju	1	2	3	međuljudskim odnosima	1	2	3
3. saradnja sa ljudima koji brinu o zdravlju drugih	1	2	3	4	5	povjerljivost	1	2	3	rješavanju ljudskih problema	1	2	3
4. poslovi koji nose odgovornost za zdravlje ljudi	1	2	3	4	5	staloženost	1	2	3	uspješnom komuniciranju	1	2	3
5. slušanje, savjetovanje ljude, pomoć da riješe probleme	1	2	3	4	5	samodisciplina	1	2	3	uvažavanju različitosti među ljudima	1	2	3
6. da objasnim i pomognem ljudima da nešto nauče	1	2	3	4	5								
7. briga o starim i nemoćnim osobama	1	2	3	4	5								
8. odgajanje djece bez roditelja u dječijem domu	1	2	3	4	5								
9. podsticanje razvoja djece s posebnim potrebama	1	2	3	4	5								
10. čišćenje, previjanje rana pacijentima	1	2	3	4	5								
Zbir 1.1 _____						Zbir 1.2 _____				Zbir 1.3 _____			

2. PRUŽANJE USLUGA

1. Interesuju me sljedeće aktivnosti:						Moje osobine su:				Volio/voljela bih da saznam više o...			
1. sve za koje je potreban spretan rad prstiju i ruku	1	2	3	4	5	spretnost ruku	1	2	3	uspješnom komuniciranju	1	2	3
2. taktiranje sa ljudima i pružanje usluga	1	2	3	4	5	ljubaznost	1	2	3	potrebama i ukusima ljudi	1	2	3
3. izrađivanje konkretnih, korisnih stvari pomoću ruku i alata	1	2	3	4	5	strpljivost	1	2	3	kriterijumima lijepog	1	2	3
4. oblikovanje, njegovanje i uljepšavanje kose djeci i odraslima	1	2	3	4	5	urednost	1	2	3	reklamiranju i prodaji proizvoda i usluga	1	2	3
5. njegovanje kože i šminkanje	1	2	3	4	5	preciznost	1	2	3	fizičkim i hemijskim osobinama materijala	1	2	3
6. masiranje, da se ljudi fizički i psihički opuste	1	2	3	4	5								
7. kreiranje i izrada predmeta i nakita od raznih metala	1	2	3	4	5								
8. izajnjiranje i izrada nakita od zlata i srebra	1	2	3	4	5								
9. crtanje, krojenje i šivenje odjeće	1	2	3	4	5								
10. izrada proizvoda od prirodnih materijala (npr. drvo, pamuk)	1	2	3	4	5								
Zbir 2.1 _____						Zbir 2.2 _____				Zbir 2.3 _____			

3. RAD S BILJKAMA

1. Interesuju me sljedeće aktivnosti:						Moje osobine su:			Volio/voljela bih da saznam više o...				
1. rad na otvorenom, u prirodi, bez obzira na vremenske uslove	1	2	3	4	5	odgovornost	1	2	3	proizvodnji zdrave hrane	1	2	3
2. pošumljavanje i doprinos zdravijoj sredini	1	2	3	4	5	spretnost ruku i prstiju	1	2	3	zaštiti životne sredine	1	2	3
3. proizvodnja i primjena sredstava za zaštitu biljaka	1	2	3	4	5	fizička izdržljivost	1	2	3	upotrebi mehanizacije i zaštitnih sredstava	1	2	3
4. upravljanje poljoprivrednim mašinama (npr. traktorom)	1	2	3	4	5	briga o ljudima	1	2	3	reklamiranju i prodaji proizvoda	1	2	3
5. zaštita, obrezivanje i đubrenje voćnjaka	1	2	3	4	5	radoznalost	1	2	3	marketingu i prodaji	1	2	3
6. njega biljaka, praćenje rasta i uslova koji im odgovaraju	1	2	3	4	5								
7. uzgajanje voća i povrća u staklenicima	1	2	3	4	5								
8. smanjivanje potrošnje papira zbog zaštite šuma i sredine	1	2	3	4	5								
9. eksperimenti s uzgojem novih sorti voća i povrća	1	2	3	4	5								
10. ukrštanje biljaka i stvaranje novih vrsti za zdravu ishranu	1	2	3	4	5								
Zbir 3.1 _____						Zbir 3.2 _____				Zbir 3.3 _____			

4. RAD SA ŽIVOTINJAMA

1. Interesuju me sljedeće aktivnosti:						Moje osobine su:			Volio/voljela bih da saznam više o...				
1. liječenje oboljelih i povrijeđenih životinjama	1	2	3	4	5	fizička izdržljivost	1	2	3	zaštiti zdravlja i reprodukciji životinja	1	2	3
2. zaštita životinja od zaraznih bolesti (vakcinisanje)	1	2	3	4	5	ljubav prema životinjama	1	2	3	laboratorijskim tehnikama i tumačenju rezultata	1	2	3
3. rad u veterinarskoj ambulanti, apoteci ili u zoo-šopu	1	2	3	4	5	odsustvo straha i gadljivosti od životinja	1	2	3	proizvodnji i prodaji zdrave hrane			
4. kampanje za zaštitu životinja i životne sredine	1	2	3	4	5	odgovornost	1	2	3	zaštiti životne sredine			
5. dresura pasa da pomažu ljudima (npr. slijepim, nepokretnim)	1	2	3	4	5	strpljivost	1	2	3	psihologiji životinja			
6. rad u timovima za kontrolu namirnica (npr. meso, mlijeko)	1	2	3	4	5								
7. uzimanje uzoraka za pregled životinja i analiza u laboratoriji	1	2	3	4	5								
8. njegovanje kućnih ljubimaca	1	2	3	4	5								
9. rad na stočarskim farmama, mrestilištima riba, školjki, rakova	1	2	3	4	5								
10. pčelarstvo i proizvodnja pčelinjih proizvoda	1	2	3	4	5								
Zbir 4.1 _____						Zbir 4.2 _____				Zbir 4.3 _____			

5. ELEKTROTEHNIKA

1. Interesuju me sljedeće aktivnosti:						Moje osobine su:			Volio/voljela bih da saznam više o...				
1. izučavanje elektriciteta, energije i različitih izvora energije	1	2	3	4	5	odgovornost	1	2	3	izvorima, čuvanju i obnavljanju energije	1	2	3
2. razvoj novih tehnika i uređaja za komunikaciju (npr. mobilni telefoni i novi dodaci; pametni satovi i sl.)	1	2	3	4	5	sistematičnost	1	2	3	stvaranju i primjeni novih uređaja	1	2	3
3. izrada solarnih kolektora za korišćenje energije Sunca	1	2	3	4	5	radoznalost	1	2	3	čuvanju, obradi i predstavljanju podataka	1	2	3
4. planiranje rasporeda strujnih-mrežnih utičnica u prostorijama	1	2	3	4	5	preciznost	1	2	3	zaštiti životne sredine	1	2	3
5. popravka, zamjena djelova, sastavljanje i rastavljanje računara	1	2	3	4	5	fizička izdržljivost	1	2	3	primjeni i bezbjednom korišćenju elektronskih uređaja	1	2	3
6. izrada kompjuterskih programa za obradu podataka (npr. Za video igrice)	1	2	3	4	5								
7. otkrivanje i korišćenje novih izvora energije (npr. iz otpada; plime i osjeke)	1	2	3	4	5								
8. upotreba radara u medicini, vojsci, avio-saobraćaju	1	2	3	4	5								
9. održavanje i popravka električnih aparata različitih kategorija	1	2	3	4	5								
10. programiranje malih robota	1	2	3	4	5								
Zbir 5.1 _____						Zbir 5.2 _____				Zbir 5.3 _____			

6. MAŠINSTVO

1. Interesuju me sljedeće aktivnosti:						Moje osobine su:			Volio/voljela bih da saznam više o...				
1. popravka i održavanje motora i motornih vozila	1	2	3	4	5	fizička izdržljivost	1	2	3	zaštiti zdravlja i reprodukciji životinja	1	2	3
2. popravka raznih mašina i njihovih djelova, kontrola ispravnosti	1	2	3	4	5	ljubav prema životinjama	1	2	3	laboratorijskim tehnikama i tumačenju rezultata	1	2	3
3. izrada raznih konstrukcije od čeličnih elemenata zavarivanjem	1	2	3	4	5	odsustvo straha i gadljivosti od životinja	1	2	3	proizvodnji i prodaji zdrave hrane			
4. funkcionisanje vodovodnih sistema, i pumpnih postrojenja	1	2	3	4	5	odgovornost	1	2	3	zaštiti životne sredine			
5. klimatizacija (grijanje i ventilacija) raznih prostora	1	2	3	4	5	strpljivost	1	2	3	psihologiji životinja			
6. izrada djelova na mašinama za obradu metala	1	2	3	4	5								
7. otkrivanje i rješavanje tehničkih problema na motorima i vozilima	1	2	3	4	5								
8. projektovanje i izrada raznih alata, mašina, automata	1	2	3	4	5								
9. ispitivanje opterećenja mašinskih djelova od metala	1	2	3	4	5								
10. učenje o novim tehnologijama obrade metala	1	2	3	4	5								
Zbir 6.1 _____						Zbir 6.2 _____				Zbir 6.3 _____			

7. GRAĐEVINA I ARHITEKTURA

1. Interesuju me sljedeće aktivnosti:						Moje osobine su:				Volio/voljela bih da saznam više o...			
1. građevinski radovi (npr. armiranje, zidanje, montiranje)	1	2	3	4	5	fizička izdržljivost	1	2	3	planiranju i pametnom korišćenju prostora	1	2	3
2. izrada prostornih i urbanističkih planova naselja	1	2	3	4	5	odgovornost	1	2	3	potrebama ljudi	1	2	3
3. izučavanje mapa gradova i kako su isprojektovani	1	2	3	4	5	preciznost	1	2	3	tehnika rada, materijalima i alatima/instrumentima	1	2	3
4. uređenje unutrašnjeg prostora (npr. kuća, hotela, izloga)	1	2	3	4	5	dobar timski rad	1	2	3	pripremi i izradi dokumenata, planova	1	2	3
5. projektovanje i gradnja aerodroma, mostova i puteva	1	2	3	4	5	osjećaj za lijepo	1	2	3	zaštiti životne sredine	1	2	3
6. projektovanje i gradnja originalnih zgrada u mom gradu	1	2	3	4	5								
7. izrada planova i karti mog mjesta	1	2	3	4	5								
8. rad na otvorenom i pod različitim vremenskim uslovima	1	2	3	4	5								
9. recikliranje građevinskih materijala (npr. betona, asfalta)	1	2	3	4	5								
10. izučavanje nastanka i razvoja naselja, gradova	1	2	3	4	5								
Zbir 7.1 _____						Zbir 7.2 _____				Zbir 7.3 _____			

8. SAOBRAĆAJ I TELEKOMUNIKACIJE

1. Interesuju me sljedeće aktivnosti:						Moje osobine su:				Volio/voljela bih da saznam više o...			
1. učenje o načinima prevoza ljudi i robe kroz istoriju	1	2	3	4	5	briga o ljudima	1	2	3	savremenim oblicima transporta u svim vidovima saobraćaja	1	2	3
2. podučavanje ljudi o bezbjednosti u saobraćaju	1	2	3	4	5	preciznost	1	2	3	marketingu u saobraćaju	1	2	3
3. uviđaj saobraćajne nezgode i kako se procjenjuje šteta	1	2	3	4	5	samodisciplina	1	2	3	saobraćaju u budućnosti	1	2	3
4. bezbjedno upravljanje brodovima i plovilima	1	2	3	4	5	odgovornost	1	2	3	odgovornom i bezbjednom ponašanjem u saobraćaju	1	2	3
5. otkrivanje i popravka kvarova na vozilima	1	2	3	4	5	fizička izdržljivost	1	2	3	zaštiti životne sredine	1	2	3
6. učenje o vozilima budućnosti (npr. auto bez vozača)	1	2	3	4	5								
7. instaliranje opreme za prenos i emitovanje informacija	1	2	3	4	5								
8. dostavljanje i isporučivanje ocarinjenih pošiljki	1	2	3	4	5								
9. upravljanje lokomotivom, i prevoz putnika i robe	1	2	3	4	5								
10. poštanski saobraćaj (npr. sortiranje i isporuka pošiljki)	1	2	3	4	5								
Zbir 8.1 _____						Zbir 8.2 _____				Zbir 8.3 _____			

9. TRGOVINA, UGOSTITELJSTVO I TURIZAM

1. Interesuju me sljedeće aktivnosti:						Moje osobine su:			Volio/voljela bih da saznam više o...				
1. predstavljanje i prodja proizvoda (npr. u buticima; internetu)	1	2	3	4	5	ljubaznost	1	2	3	ljudskim potrebama, motivima, ponašanju	1	2	3
2. posluživanje gostiju (npr. svadbe, rođendani, prijemi)	1	2	3	4	5	strpljivost	1	2	3	zdravlju ljudi	1	2	3
3. priprema i serviranje specijaliteta raznih svjetskih kuhinja	1	2	3	4	5	komunikativnost	1	2	3	uvažavanju različitosti među ljudima	1	2	3
4. savjetovanje gostiju prilikom izbora jela, pića, dezerta	1	2	3	4	5	urednost	1	2	3	komuniciranju na raznim jezicima	1	2	3
5. istraživanje što kupci žele i ubjeđivanje da kupe neki proizvod	1	2	3	4	5	odgovornost	1	2	3	različitim kulturama, običajima, navikama	1	2	3
6. posao turističkog vodiča (vodim ljude na putovanja, obilasku)	1	2	3	4	5								
7. prijem gostiju/turista, smještaj, briga o njihovim potrebama	1	2	3	4	5								
8. osmišljavanje vegetarijanskih jelovnika	1	2	3	4	5								
9. ispravno skladištenje i izlaganje namirnica	1	2	3	4	5								
10. uticaj lične higijene, higijene prostora i namirnica na zdravlje ljudi	1	2	3	4	5								
Zbir 9.1 _____						Zbir 9.2 _____				Zbir 9.3 _____			

10. EKONOMIJA

1. Interesuju me sljedeće aktivnosti:						Moje osobine su:			Volio/voljela bih da saznam više o...				
1. kancelarijski, administrativni ili finansijski poslovi	1	2	3	4	5	odgovornost	1	2	3	stvaranju, trošenju, kontroli trošenja novca	1	2	3
2. planiranje i štedljiva upotreba resursa (ljudskih, novčanih...)	1	2	3	4	5	preciznost	1	2	3	planiranju, odlučivanju	1	2	3
3. primjena zakona koji se moraju primjenjivati u ekonomiji	1	2	3	4	5	uslužnost/ljubaznost	1	2	3	zakonima i propisima	1	2	3
4. planiranje i štednja novca	1	2	3	4	5	organizovanost	1	2	3	marketingu	1	2	3
5. planiranje i izrada budžeta (npr. mjesečni troškovi u porodici)	1	2	3	4	5	samodisciplina	1	2	3	uspješnom komuniciranju na svom i drugim jezicima	1	2	3
6. bankarski poslovi (npr. odobravanje kredita, računanje kamate)	1	2	3	4	5								
7. učenje o tome kako se stvara uspješna firma/preduzeće	1	2	3	4	5								
8. učenje o rizicima koji dovode do propadanja firme	1	2	3	4	5								
9. uvozi izvoz robe, međunarodna trgovina	1	2	3	4	5								
10. savjetovanje ljudi o najpovoljnijoj štednji i kamati u banci	1	2	3	4	5								
Zbir 10.1 _____						Zbir 10.2 _____				Zbir 10.3 _____			

11. KULTURA I UMJETNOST

1. Interesuju me sljedeće aktivnosti:						Moje osobine su:			Volio/voljela bih da saznam više o...				
1. grafičko programiranje na računaru (npr. dizajn bilborda)	1	2	3	4	5	kreativnost	1	2	3	umjetnosti kroz vrijeme	1	2	3
2. promovisanje zaštite umjetničke baštine	1	2	3	4	5	osjećaj za lijepo	1	2	3	marketingu, reklamiranju	1	2	3
3. ilustriranje knjiga, udžbenika, reklama (npr. bedževi)	1	2	3	4	5	samouvjerenost	1	2	3	kriterijumima lijepog	1	2	3
4. primjena tehnika i materijala u slikarstvu, vajarstvu, grafici	1	2	3	4	5	samostalnost	1	2	3	vještinama javnog nastupa	1	2	3
5. rad slikara, pisca, muzičara, dizajnera, aranžera	1	2	3	4	5	radoznalost	1	2	3	lijepom izražavanju i pisanju	1	2	3
6. pisanje prikaza neke izložbe ili koncerta u medijima	1	2	3	4	5								
7. organizovanje likovne izložbe i književne večeri	1	2	3	4	5								
8. izučavanje razvoja umjetnosti kroz vjekove	1	2	3	4	5								
9. pisanje romana, drama, priča, pjesama	1	2	3	4	5								
10. nastupanje i izvođenje pred publikom (npr. koncert, balet)	1	2	3	4	5								
Zbir 11.1 _____						Zbir 11.2 _____				Zbir 11.3 _____			

12. MEDIJI

1. Interesuju me sljedeće aktivnosti:						Moje osobine su:			Volio/voljela bih da saznam više o...				
1. čitanje informacije iz više izvora (np. štampa, TV, portali)	1	2	3	4	5	odgovornost	1	2	3	prikupljanju, provjeri i pisanju informacija	1	2	3
2. posao voditelja/voditeljke radio i TV emisija	1	2	3	4	5	istraživački duh	1	2	3	kritičkoj analizi, preispitivanju informacija	1	2	3
3. izrada reklame u štampi, na TV, bilbordima i slično	1	2	3	4	5	timski rad	1	2	3	pisanju vijesti, komentara, izjava, reportaža, feljtona, intervjua itd.	1	2	3
4. intervjuisanje sagovornika na radiju, TV, u novinama	1	2	3	4	5	komunikativnost	1	2	3	vještini privlačenja pažnje ljudi	1	2	3
5. uređivanje časopisa ili portala za mlade	1	2	3	4	5	istrajnost	1	2	3	upotrebi medijske tehnike i instrumenata	1	2	3
6. pisanje blogova, kolumni, dnevnika, članaka	1	2	3	4	5								
7. fotografisanje i snimanje kamerom predjela i ljudi	1	2	3	4	5								
8. komentarisanje političkih, kulturnih i sportskih događaja	1	2	3	4	5								
9. kompjutersko snimanje tona za emisije, muziku, film	1	2	3	4	5								
10. izučavanje uloge medija na ljudsko mišljenje i ponašanje.	1	2	3	4	5								
Zbir 12.1 _____						Zbir 12.2 _____				Zbir 12.3 _____			

13. HEMIJA, FARMACIJA, TEHNOLOGIJA

1. Interesuju me sljedeće aktivnosti:						Moje osobine su:				Volio/voljela bih da saznam više o...			
1. hemijske analize segmenata životne sredine (npr. vode, vazduha, zemljišta)	1	2	3	4	5	odgovornost	1	2	3	zaštiti životne sredine	1	2	3
2. priprema i izvođenje analiza u laboratoriji	1	2	3	4	5	koncentrisanost	1	2	3	zaštiti zdravlja ljudi	1	2	3
3. analize tjelesnih tečnosti (npr. krv, hormoni, pljuvačka)	1	2	3	4	5	istraživački duh	1	2	3	primjeni opreme i instrumenata, hemikalija	1	2	3
4. upotreba laboratorijske opreme, instrumenata, hemikalija	1	2	3	4	5	timski rad	1	2	3	primjeni laboratorijskih metoda	1	2	3
5. provjera biohemijske ispravnosti namirnica za ishranu	1	2	3	4	5	preciznost	1	2	3	uticaju hemijskih jedinjenja na klimatske promjene	1	2	3
6. proizvodnja i izdavanje lijekova (npr. u apoteci)	1	2	3	4	5								
7. proizvodnja kozmetičkih sredstava na bazi bilja	1	2	3	4	5								
8. ponovna upotreba otpadnog materijala (reciklaža)	1	2	3	4	5								
9. načini zaštite životne sredine	1	2	3	4	5								
10. pravilno upravljanje procesima proizvodnje (npr. mliječnih proizvoda)	1	2	3	4	5								
Zbir 13.1 _____						Zbir 13.2 _____				Zbir 13.3 _____			

REZULTATI I TUMAČENJA

A sad, malo lagane matematike!

Tvoj sljedeći korak je da ukupne zbrove koje si dobio/dobila po oblastima (1 – 13) uneseš u tabelu 1.

Kada uneseš sve zbrove u tabelu, obrati pažnju na one gdje imaš najviše bodova. Što je tvoj zbir veći, to znači da u OVOM TRENUTKU procjenjuješ da te više zanimaju poslovi iz te grupe zanimanja.

IPAK, bez obzira na ukupne bodove u oblastima (1 do 13), OBRATI PAŽNJU na one aktivnosti u datoj oblasti koje si visoko ocijenio (s 4 ili 5). To su aktivnosti ili poslovi koje se tebi posebno dopadaju.

Veoma je VAŽNO da potražiš i dodatne informacije o poslovima i zanimanjima u Informatoru Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (vidi link ispod), kod psihologa/psihološkinje, pedagoga/pedagoškinja, nastavnica/nastavnica, savjetnika/savjetnica za karijerno vođenje, roditelja.

Tabela 1

Redni broj	Grupa zanimanja i zbirovi	Ukupan broj bodova
1.	Briga o ljudima (zbirovi: 1.1. + 1.2. + 1.3)	
2.	Pružanje usluga	
3.	Rad sa biljkama	
4.	Rad s životinjama	
5.	Elektrotehnika	
6.	Mašinstvo	
7.	Građevina i arhitektura	
8.	Saobraćaj i telekomunikacije	
9.	Trgovina, ugostiteljstvo i turizam	
10.	Ekonomija	
11.	Kultura i umjetnost	
12.	Mediji	
13.	Hemija, farmacija, tehnologija	

1. Briga o ljudima

a) Opis:

Ako imaš najviše bodova u ovoj oblasti, znači da te u ovom trenutku najviše zanimaju poslovi vezani za:

- brigu i pomoć ljudima da rješavaju zdravstvene, socijalne i emocionalne probleme, da bi im život bio bolji, kvalitetniji;
- njegovanje, savjetovanje, socijalno zbrinjavanje (djece, starih, bolesnih, siromašnih, izbjeglica i sl.);
- njegovanje bolesnika prema savjetima ljekara i primjena propisane terapije (npr. medicinski tehničar; fizioterapeutske tehnike); rad u biohemijskoj laboratoriju; izrada zubnih proteza;
- pomoć ljudima da ovladaju nekim znanjima i vještinama.

b) Koje su osobine važne za ljude koji pomažu drugim ljudima?

Za uspješno obavljanje poslova u ovoj oblasti važni su: dobra procjena potreba, namjera i osjećanja drugih ljudi, dobra komunikacija, staloznost, emocionalna stabilnost, osjetljiv način izražavanja, saosjećajnost, spremnost da se pruži pomoć, toplina, strpljivost s ljudima, povjerenje, savjesnost. Bitno je takođe da osoba nije preosjetljiva kad ugleda krv, otvorenu ranu ili kad se suoči sa bolom koji ljudi trpe.

2. Pružanje ličnih usluga

a) Opis:

Ako imaš dosta bodova u ovoj oblasti, vjerovatno ti se u ovom trenutku dopadaju poslovi i zanati koji su povezani sa:

- razvojem sopstvenog biznisa;
- uslugama koje se odnose na izgled ljudi, a neka od tih zanimanja su: frizer/frizerka, kozmetičar /kozmetičarka, pedikir/pedikirka, manikir/manikirka, lični trener;
- kreiranjem i izradom predmeta i nakita;
- crtanjem, krojenjem i šivenje odjeće;
- izradom proizvoda od prirodnih materijala (npr. drvo, pamuk; koža).

b. Koje su osobine važne za ljude koji pružaju drugima lične usluge?

Za pružanje ličnih usluga važni su, prije svega: urednost, dobra komunikacija, spretnost ruku i prstiju, fizička izdržljivost, ljubaznost, društvenost, uslužnost, strpljenje sa ljudima, odgovornost i umješnost reklamiranja svojih proizvoda i usluga.

3. Rad s biljkama

a) Opis:

Ako imaš najviše bodova u ovoj oblasti, znači da te sada interesuju poslovi:

- koji se obavljaju uglavnom na otvorenom prostoru, bez obzira na godišnje doba i vremenske prilike (zemljoradnja, vinogradarstvo, voćarstvo i sl.);
- uređivanja i uljepšavanja zelenih površina;
- uzgoja biljaka u baštama i staklenicima;
- zaštite biljaka (npr. od bolesti, insekata);
- koji se rade u gradskim i nacionalnim parkovima, u šumskim gazdinstvima (npr. tehničar hortikulture);
- u poljoprivrednim apotekama.

b) Koje su osobine važne za ljude koji rade s biljkama?

Najvažnija osobina je ljubav prema prirodi. Rad u ovoj oblasti zahtijeva fizičku izdržljivost i spretnost ruku i prstiju, otpornost na alergene iz prirode. Važne su i sposobnosti orijentacije u prostoru, planiranja prostora, kao i smisao za estetiku.

4. Rad sa životinjama

a) Opis:

Ako imaš najviše bodova u oblasti rada sa životinjama, znači da te, u ovom trenutku, najviše interesuju poslovi poput:

- pregleda životinja, davanje lijekova/terapije, čišćenje i previjanje ozlijeđene životinje;
- pomaganja veterinaru/veterinarki u hirurškim zahvatima i porođajima životinja, kao i vještačkoj oplodnji (veterinarski tehničar);
- zaštite životinja od zaraznih bolesti i parazita putem vakcinisanja;
- rada u veterinarskim ambulancama ili na farmama za uzgoj životinja;
- pčelarstva i proizvodnje meda, i drugih pčelinjih proizvoda.

b) Koje su osobine važne za ljude koji rade sa životinjama?

Najvažnija osobina je ljubav prema životinjama. Potrebna je i velika fizička izdržljivost i spretnost, otpornost na alergene koji potiču od životinja; odsustvo straha i gadljivosti od životinja (npr. od njihovih tjelesnih tečnosti i izlučevina).

5. Elektrotehnika

a) Opis:

Ako imaš najviše bodova u ovoj oblasti, to može da znači da te sada zanimaju poslovi vezani za:

- popravku brojnih kućnih aparata, ali i velikih industrijskih uređaja za rashlađivanje i grijanje;
- ugradnju i popravku elektro-instalacija na motornim vozilima i radnim mašinama;
- rad za operatore usluga mobilne i fiksne telefonije, interneta;

- rad sigurnosnih sistema (video nadzor, kontrola pristupa, otkrivanje provale, požara, prisustva toksičnih i zapaljivih gasova);
- rad sa računarskim sistemima i mrežama;
- montiranje telefonske, antenske i kablovske mreže;
- proizvodnju, prenos i distribuciju električne energije;
- postavljanje električnih instalacija u građevinskim objektima.

b) Koje su osobine važne za ljude koji rade u oblasti elektrotehnike?

Za obavljanje poslova u ovoj oblasti važne su: fizička spretnost i snaga (npr. za elektromontere), preciznost, razumijevanja uputstava za rad jednog uređaja, kako on pravilno funkcioniše, kako se otkriva kvar. Važni su i dobar vid i pravilno razlikovanje boja. Rad sa električnim uređajima zahtijeva striktno poštovanje pravila za njihovo instaliranje, upotrebu i održavanje. To je posebno važno zbog zaštite života ljudi.

6. Mašinstvo

a) Opis:

Ako imaš najviše bodova u ovoj oblasti, najvjerojatnije te interesuju poslovi vezani za:

- konstruisanje, proizvodnju i popravku različitih mašina;
- pregled i utvrđivanje kvarova kod motornih vozila;
- izrada djelova za različite mašine;
- korišćenje alata, mašina ili aparata za obradu različitih materijala (npr. metal);
- tehničko crtanje i konstruisanje elemenata uz pomoć računara;
- rad i održavanje vodovodnih sistema, i pumpnih postrojenja;
- montiranje i demontiranje uređaja za grijanje i hlađenje raznih prostora.

Osobine koje su važne za uspješno obavljanje ovih poslova su: spretnost ruku i prstiju, dobra koordinacija pokreta tijela, fizička izdržljivost,

preciznost, strpljivost. Dobar vid, osjetljivost na boje i oblike takođe su važni.

7. Građevina i arhitektura

Ako imaš najviše bodova u ovoj oblasti, to može da znači da te sada zanimaju poslovi vezani za:

- zanatske radove u građevinarstvu (npr. izrada drvenih krovova; oblaganje prostorija lamperijom; vodovod i kanalizacija; zidanje; postavljanje keramike);
- pripremu tehničke dokumentacije i projekta za neki objekat i izračunavanje cijena za radove i materijal;
- projektovanje i izvođenje građevinskih radova (npr. porodičnih kuća, zgrada, ali i puteva, željezničkih pruga, mostova, aerodroma itd.);
- crtanje rasporeda opreme, namještaja, osvjetljenja, i biranje materijala za unutrašnji prostor (npr. kuće, kancelarija, stanova);
- detaljniju razradu ideja i rješenja u glavnom projektu nekog objekta (npr. kuće, zgrade, poslovnog prostora);
- izradu planova i karti zemljine površine, snimanje i mjerenje rastojanaja između određenih tačaka u prostoru.

Za uspješno bavljenje poslovima u ovom području rada važni su: dobra orijentacija u prostoru, oštar vid i dobar sluh, dobra fizička kondicija, izdržljivost, preciznost, sposobnosti dobre komunikacije i timskog rada. Odgovornost u bavljenju ovim poslovima posebno je povezana s brigom o zaštiti ljudskih života i životne sredine.

8. Saobraćaj i telekomunikacije

a) Opis

Ako imaš najviše bodova u ovoj oblasti, to može da znači da te sada zanimaju poslovi vezani za:

- upravljanje motornim vozilima i prevoz ljudi i robe,
- upravljanje brodom, kontrolu ukrcavanje i iskrcavanje putnika ili terete, održavanje brodskih mašina i uređaja;
- kontrolu ispravnosti motornih vozila, tehničke preglede, registraciju i osiguranje vozila;
- prevoz i osiguravanje robe u uvozu i izvozu; carinjenje robe;
- poštanske usluge (npr. dostava pošiljki; novčano poslovanje);
- praćenje bezbjednosti prevoza ljudi i robe.

b) Koje su osobine važne za ljude koji rade u oblasti saobraćaja i telekomunikacija?

Preciznost, savjesnost i odgovornost su posebno važne osobine zbog brige o bezbjednosti ljudi, ali i robe, životne sredine. Dobra orijentacija u prostoru, snalaženja u novim situacijama, spretnost ruku i prstiju, fizička izdržljivost, dobra koordinacija pokreta tijela, dobar vid, razlikovanje boja. Važne su i dobre vještine komunikacije (često i na drugim jezicima).

9. Trgovina, ugostiteljstvo i turizam

a) Opis:

Ako imaš najviše bodova u oblasti trgovina, ugostiteljstvo, turizam, može se reći da te u ovom trenutku najviše zanimaju različiti, ali i srodni poslovi vezani za:

- čest i neposredan kontakt s ljudima (npr. trgovac/trgovkinja, konobar/konobarica, recepcioner/recepcionerka);
- obezbjeđivanje ljudima raznih informacija (npr. o kvalitetu nekog jela, pića, proizvoda; o cijenama putovanja);
- obezbjeđivanje ličnih usluga (npr. smještaj u hotel; animator za djecu u hotelima/centrima za rekreaciju; iznajmljivač opreme);
- omogućavanje ljudima da upoznaju druge ljude, zemlje i kulture, zabavljaju se u slobodnom vremenu (godišnji odmor, izlet, putovanje);
- baratanje dokumentacijom, ugovorima, novcem;

b) Koje su osobine važne za ljude koji rade u oblasti trgovine, ugostiteljstva i turizma?

Posebno je važna vještina uspješnog komuniciranja, a u današnje vrijeme i na više jezika. Važne su i ljubaznost, uslužnost, strpljivost sa ljudima, urednost. Osobe uspješne u ovim poslovima su tolerantne – prihvataju činjenicu da ljudi imaju različite potrebe, osobine, očekivanja. To je neophodan uslov da se u svakodnevnom i direktnom kontaktu s mnogo ljudi izbjegavaju nesporazumi, a i kada dođe do njih – da ih lakše rješavaju. Blizak kontakt sa ljudima traži i brigu o njegovanom izgledu, ličnoj higijeni, dres kodu.

10. Ekonomija

a) Opis:

Ako imaš najviše bodova u ovoj oblasti, vjerovatno te u ovom trenutku posebno zanimaju poslovi vezani za:

- sticanje znanja iz ekonomije, prava, administracije, iz upravljanja preduzećem i iz marketinga;
- praćenje finansijskih obaveza jednog preduzeća i potraživanja tog preduzeća od drugih sa kojima posluje;
- obračun plata, putnih naloga, kredita i kamata kredita;
- blagajničko poslovanje;

- unošenje i održavanje baze podataka u računar u pomoću posebnih kompjuterskih programa;
- popunjavanje knjigovodstvenih dokumenata, čuvanje dokumenata u arhivi;
- sastavljanje izvještaja o poslovanju preduzeća.

Najčešće, ekonomski tehničari rade u trgovačkim i ugostiteljskim preduzećima, u bankama, organima državne uprave, osiguravajućim društvima, turističkim agencijama, knjigovodstvenim agencijama.

b) Koje su osobine važne za ljude koji rade u oblasti ekonomije?

U ovim poslovima se traži odgovornost, preciznost u radu s brojkama, urednost u vođenju dokumentacije, objektivnost, pouzdanost, strogo poštovanje rokova, dobra komunikacija, zbog saradnje s brojnim strankama, kupcima itd.

11 - 12. Kultura, umjetnost i mediji

(oblasti 11,12)

a) Opis:

Ako imaš najviše bodova u ovim oblastima, najvjerojatnije te zanimaju poslovi vezani za:

- maštovitost i stvaranje nečega što je sasvim novo, jedinstveno;
- otkrivanje novih rješenja jednog istog problema;
- različite načine da izraziš svoja osjećanja, misli, stavove (npr. pisanjem; sviranjem; slikanjem);
- nastupanje pred ljudima kojima pokazuješ svoje talente i vještine;

Prepoznatljivi poslovi u ovim oblastima su: slikar, vajar, muzičar, pisac, dizajner, režiser, dramaturg, glumac i sl. Poslovi se obavljaju u pozorištu, na televiziji, radiju, u filmskim i muzičkim studijima, umjetničkim i zanatskim radionicama, u modnoj i grafičkoj industriji, u školama i na fakultetima. Neki poslovi mogu se raditi i kod kuće, u biblioteci (npr. pisci).

I za rad u medijima važna je kreativnost, jer je zadatak oblikovati i napisati različite tekstove za različite namjene i različite čitaoce/gledaoce. Poslovi se obavljaju u novinama, časopisima, na radiju, televiziji, blogovima itd. Tipični poslovi su novinar/novinarka, reporter/reporterka. Sa ovim poslovima povezani su i poslovi kamermana, snimatelja, fotografa, kao i korišćenje zvučnih i video tehnologija.

b) Koje su osobine važne za ljude koji rade u oblasti kulture, umjetnosti i medija?

Maštovitost, osjećaj za ljepo, radoznalost, samodisciplina, slobodan duh, istrajnost, samopouzdanje su među najvažnijim osobinama. Nije neobično da se osobe koje rade kreativne poslove ponašaju na način koji ih razlikuje od drugih. Zbog toga ih okolina ponekad vidi kao "buntovne" jer se opiru nekim ustaljenim pravilima i očekivanjima. Međutim, usmjerenost na cilj koji žele da postignu daje im snagu da se upuste u teške i izazovne situacije.

13. Hemija, farmacija, tehnologija

a) Opis:

Ako imaš najviše bodova u ovim oblastima, to može da znači da te zanimaju poslovi vezani za:

- rad u različitim laboratorijama (hemijskoj, biohemijskoj, laboratoriji za simulaciju tehnoloških procesa, za kontrolu kvaliteta proizvoda);
- izradu farmaceutskih preparata kao što su kreme, masti, tinkture, mješavine čajeva...
- rad na proizvodnoj liniji u industriji lijekova;
- rad na pripremi sirovina u farmaceutskoj industriji;
- nadzor nad ispuštanjem zagađujućih materija u životnu sredinu;
- organizaciju i rukovanje procesima proizvodnje (poslovođa).

U ovim oblastima postoji čitav niz poslova koji se mogu naći u: industrijskoj i prehrambenoj proizvodnji, institutima

za istraživanje, komunalnim preduzećima, agencijama za zaštitu životne sredine, laboratorijama u svim djelatnostima, apotekama.

b) Koje su osobine važne za ljude koji rade u oblasti hemije, farmacije, tehnologije?

Spretnost ruku i prstiju, snalaženje s brojevima, analitičke sposobnosti, dobra pažnja i koncentracija, istraživačka radoznalost, preciznost, pedantnost, strpljivost, organizovanost, dobro zdravlje i neiritabilnost na hemikalije, sposobnost reagovanja u vanrednim okolnostima.

KORISNI SAJTOVI

1. Informator – Kuda poslije osnovne škole (Zavod za zapošljavanje Crne Gore, 2018)

<http://www.zzzcg.me/wp-content/uploads/2018/05/Informator-2018-web.pdf>